

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Чернігівська політехніка»

Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ О.О. Новомлинець
"___" _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

вступних випробувань (творчого конкурсу) за спеціальностями
G17 "Архітектура та містобудування" та B2 "Дизайн"
за освітніми програмами
"Архітектура та містобудування" та "Дизайн середовища"
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на базі ПЗСО, освітнього рівня "бакалавр", "магістр", освітньо-
кваліфікаційного рівня "спеціаліст"

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні кафедри архітектури
та дизайну
протокол № 12 від 01.09.2025 р.

Чернігів 2025

ЗМІСТ

Загальні відомості.....	3
1 Програма творчого конкурсу з академічного рисунку.....	4
1.1 Мета вступного випробування	4
1.2 Вимоги до здібностей та підготовки вступників.....	5
1.3 Задачі творчого конкурсу.....	5
1.4 Форма та умови проведення творчого конкурсу з рисунку....	6
1.5 Загальні вимоги до роботи вступника.....	6
1.6 Методичні рекомендації до виконання роботи	7
1.7 Критерії оцінювання підготовленості вступників	8
2 Оцінювання творчого конкурсу.....	11
Рекомендована література.....	12

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Для конкурсного відбору вступників до Національного університету "Чернігівська політехніка" для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями G17 "Архітектура та містобудування" та B2 "Дизайн" як для таких, що входять до Переліку спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей вступників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року №1085¹, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2015 року за №1351/27796, використовуються результати творчих конкурсів з рисунку та креслення, які передбачають перевірку та оцінювання творчих здібностей вступника.

У заяві на участь у творчому конкурсі вступник надає згоду на відеозапис творчого конкурсу, оприлюднення відеозапису творчого конкурсу на сайті закладу вищої освіти, а також зберігання відеоматеріалів після проведення творчого конкурсу та знеособлених письмових робіт конкурсу творчих здібностей на цих ресурсах у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активних інтернет-посилань, крім вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території [1].

Розклад творчих конкурсів наводиться на сайті НУ "Чернігівська політехніка" <https://stu.cn.ua/vstup-do-universytetu/> та на сайті кафедри архітектури та дизайну <https://kpcb.stu.cn.ua/>.

Підготовка до творчого конкурсу проводиться на підготовчих курсах в Університеті, які проходять з жовтня до травня кожного року, детальна інформація за посиланням <https://stu.cn.ua/vstup-do-universytetu/pidgotovchikursy/>. Безпосередньо перед проведенням творчих конкурсів проводяться додаткові заняття на двотижневих експрес-курсах з рисунку. Заяви приймаються в ауд. 101 головного корпусу за адресою м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, довідки за тел. 665-201.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1351-15#n337>

Творчий конкурс проводиться за один день у спеціалізованому приміщенні Університету у вигляді випробування з академічного рисунку натюрморту з архітектурною деталлю (гіпсовою головою або маскою) та декількома геометричними предметами (гіпсові фігури, тіла обертання) на фоні драпірування. Час виконання – шість астрономічних годин, від 15 до 30 хвилин додається на організаційні питання. Творчий конкурс з рисунку проводиться у групі не більше 10 абітурієнтів на одну постановку.

За необхідності для вступу тільки на місця за кошти фізичних та юридичних осіб можливе проведення творчого конкурсу онлайн за умови наявності веб-камери та повного запису процесу виконання завдань. Для вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території, можливим є вступ за надісланим на адресу приймальної комісії портфоліо робіт, відповідних програмі творчого конкурсу, тільки на місця за кошти фізичних та юридичних осіб.

1 ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З АКАДЕМІЧНОГО РИСУНКУ

1.1 Мета вступного випробування

Творчий конкурс з рисунку при прийомі на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями G17 "Архітектура та містобудування", освітня програма "Архітектура та містобудування", та B2 "Дизайн", освітня програма "Дизайн середовища", проводиться з метою розкриття творчого потенціалу абітурієнтів та визначення їх можливості засвоювати відповідну фахову навчальну програму та успішно опановувати освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів за спеціальностями G17 "Архітектура та містобудування" та B2 "Дизайн" у цілому.

1.2 Вимоги до здібностей та підготовки вступників

Вступник повинен мати необхідне для архітектора і дизайнера розвинуте об'ємно-просторове мислення, здатність запам'ятовувати і фіксувати зорові враження та передавати на папері реалістичне зображення заданої постановки.

У частині образотворчої грамотності вступник повинен знати:

- закономірності побудови основних геометричних форм;
- композиційні закономірності;
- закони лінійної перспективи для відображення тривимірного світу на двомірній площині;
- основи відображення світлотіньових співвідношень.

1.3 Задачі творчого конкурсу

Головна задача творчого конкурсу з рисунку – перевірка образотворчих здібностей вступників. Також творчий конкурс спрямований на перевірку підготовленості вступників до процесу навчання, тобто перевірку наявності відповідних умінь та навичок, які забезпечують реалізацію образотворчих здібностей у навчальному процесі. Під час творчого конкурсу визначаються:

- наявність у вступників основ візуальної графічної культури, специфічного фахового сприйняття об'ємно-просторового оточення;
- рівень сформованості об'ємно-просторового мислення;
- рівень основних навичок графічного зображення (уміння скомпонувати рисунок, передати відповідні пропорції, засобами штрихування передати світлотіньові градації, тональні відношення, форму, фактуру, матеріальність елементів постановки, домогтися певної тональної завершеності).

1.4 Форма та умови проведення творчого конкурсу з рисунку

Творчий конкурс з рисунку проводиться у формі виконання в олівці з натури натюрморту з гіпсовою головою (маскою) класичної скульптури та декількома предметами геометричної форми на тлі об'ємного драпірування.

Аудиторії для проведення конкурсу обладнано мольбертами, стільцями та столом із постановкою.

Рисунок виконується на аркуші паперу формату А2 графітними олівцями. Строк виконання – 6 астрономічних годин. Перед початком конкурсу проводиться жеребкування вибору номера мольберта і, відповідно, ракурсу відносно постановки. Роботи шифруються, на аркуші проставляється тільки шифр роботи.

1.5 Загальні вимоги до роботи вступника

1. Повністю виконати передбачений завданням графічний об'єм за відведений для проведення творчого конкурсу час.

2. Збалансовано скомпонувати зображення на аркуші паперу з урахуванням об'ємів і мас об'єктів. Знайти пропорційні співвідношення всіх частин зображень всіх предметів натюрморту.

3. Урахувати повітряну та лінійну перспективу відносно лінії горизонту, грамотно побудувати еліпси на предметах обертів, зробити конструктивний рисунок всіх предметів, драпіровок, столу, підкреслити частини предметів і оточення, які наближені до глядача.

4. Виявити особливості побудови об'ємів гіпсової голови та пропорційні співвідношення її частин, передати тональні характеристики, фактуру і матеріальність, урахувати повітряну та лінійну перспективу, правильно побудувати форму та деталі постановки, виявити співвідношення світла та тіні, матеріалу та фактури засобами конструктивно-тональної побудови.

3. Виконати роботу графічно грамотно, переконливо, прорисувати деталі та узагальнити рисунок.

1.6 Методичні рекомендації до виконання роботи

Творчий конкурс з рисунку визначає, з одного боку, рівень фахового мислення, чуттєвого і раціонального пізнання об'ємно-просторового оточення, з іншого боку – рівень умінь та навичок використання графічних засобів для самовираження та самореалізації творчих задумів. Процес виконання творчого конкурсного завдання з рисунку передбачає встановлення постійного і дуже тонкого візуального і понятійного зв'язку між натурним об'єктом (натюрмортом) і тим, хто його відображає на картинній площині, між усіма елементами натури і рисунку. Такий зв'язок забезпечується знанням і умінням використовувати графічні засоби виразності для виконання поставлених задач.

У процесі роботи над завданням необхідно враховувати:

- вибір точки зору, урівноважене зображення на аркуші заданого формату;
- послідовність виконання всіх етапів рисунка в цілому, а не окремих зображуваних елементів;
- визначення місцеположення лінії горизонту;
- дотримання основних пропорцій всіх частин гіпсової голови та предметів у натюрморті;
- виявлення об'ємів за допомогою світлотіньових градацій з дотриманням тонального масштабу, передачі світлових рефлексів, власних і падаючих тіней.

Етапи виконання роботи:

1. Вибір формату: горизонтальний або вертикальний.
2. Виконання ескізу: композиційне розташування предметів і тональне рішення.

3. Перенесення ескізу на формат А2*.

4. Композиційне розташування натюрморту на аркуші, конструктивна побудова предметів і оточення (драпірування, стіл, гіпсова голова, геометричні об'єми). Побудова лінійно-повітряної перспективи, еліпсів на тілах обертів.

5. Початок тонального рисунку. Робота з тінями. Падаючі і власні тіні. Тон на вертикальних площинах: на передньому плані і на другому плані. Робота з найбільш темним предметом. Робота з найбільш світлим предметом.

6. Узагальнення рисунка: виділення контрастом переднього плану.

1.7 Критерії оцінювання підготовленості вступників

Оцінка за творчий конкурс складається з таких компонентів:

1) Компонування (0...40)

35-40 балів – вдале розташування об'єктів постановки, в аркуші присутня рівновага, рисунок не малий і не занадто великий, навколо постановки відчувається простір;

25-34 балів – наявні похибки в композиції, рисунок не повністю збалансований;

0-15 балів – відсутність рівноваги, зображення виходить за рамки формату або дуже мале.

2) Пропорції та перспектива (0...40)

35-40 балів – пропорції предметів та частин постановки відповідають дійсності, рисунок побудовано згідно із законами перспективи, конструктивні лінії предметів присутні, розташування предметів в просторі загалом узгоджене між собою;

25-34 балів – наявні похибки і недоліки у побудові;

0-24 балів – в роботі повний безлад, пропорції предметів не відповідають дійсності, відсутність побудови перспективи.

* Виконання ескізу не є обов'язковим

3) Тональні відношення і світлотінь (0...40)

35-40 балів – в рисунку є чітка градація тону від темного до світлого, у предметах відчувається об'єм, просліджується світло, напівсвітло, напівтінь, тінь, рефлекс, падаючі тіні;

25-34 балів – є незначні порушення, один тон попадає в інший, помилки у передачі світлотіні;

0-24 балів – відсутність тональних співвідношень, робота сіра, невиразна, відсутність об'єму, зображення площинне.

4) Володіння матеріалом та індивідуальний підхід (0...40)

35-40 балів – майстерне володіння технікою простого олівця, використання олівців різної тональності, робота чиста, акуратне виконання штрихування, чіткі лінії, відчувається авторський підхід у виконанні роботи;

25-34 балів – робота виконана загалом правильно з незначними помарками без індивідуальних особливостей;

0-24 балів – нерозуміння у виконанні роботи, штрихи хаотичні, відсутність смаку у роботі, робота брудна.

5) Конкретизація, узагальнення та завершеність (0...40)

35-40 балів – приділення достатньої уваги до деталей, виділення головного, другорядного, плановість, робота має завершений вигляд;

25-34 балів – невеликі недоліки, недостатньо прорисовані деякі деталі, не дуже чітке розмежування планів, окремі ділянки роботи не завершені;

0-24 балів – відсутність деталей, відсутність плановості, більша частина роботи не виконана, робота виглядає незакінченою.

Результати творчого конкурсу оцінюються за шкалою до 200 балів.

Характеристика роботи вступника згідно із загальною оцінкою в балах:

– **оцінка 185...200 балів** – робота відповідає всім загальним вимогам до робіт вступників і виконана на 80-100 %;

– **оцінка 155...184 бали** – у роботі є незначні відхилення від загальних вимог, непереконливість композивання, не зовсім точні пропорції,

незначні порушення в деталях та передачі світлотіньових співвідношень, і робота виконана на 60-80 %;

– оцінка 124...154 бали – робота з помилками в компонованні, з порушеннями в пропорціях, моделюванні, неточностями в деталях і виконана на 50-60 %;

– оцінка 100...123 бали – робота зі значними помилками в компонованні, пропорціях, моделюванні, в якій не прорисовані деталі, рисунок не узагальнений, і робота виконана менше ніж на 50 %.

Роботи із загальною оцінкою менше 100 балів до конкурсу не допускаються.

Специфіка проведення та оцінювання творчих робіт полягає в тому, що протягом вступного випробування перевіряється також здатність вступника мобілізувати творчі здібності у незвичних умовах, не звертати уваги на сторонні чинники, розраховувати час. Приклади постановок показано на рис. 1.

Рисунок 1 – Приклади постановок

2 ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

Оцінювання творчого конкурсу проводиться експертною комісією у складі не менше трьох викладачів НУ "Чернігівська політехніка", оцінка за роботу визначається як середнє арифметичне оцінок членів комісії.

Результати творчого конкурсу оприлюднюються на наступний день після проведення конкурсу. У випадку незгоди з результатами оцінювання творчого конкурсу вступник має право подати апеляцію у приймальну комісію в день оприлюднення результатів. Апеляції на результати вступних випробувань, проведених НУ «Чернігівська політехніка», розглядає апеляційна комісія, склад та порядок роботи якої затверджуються наказом ректора.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. ПРАВИЛА ПРИЙОМУ до Національного університету «Чернігівська політехніка». Режим доступу: <https://stu.cn.ua/vstup-do-universytetu/>
2. Сухенко В. О. Рисунок: навчальний посібник /В. О. Сухенко. – К.: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2004. – 184 с.
3. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни "Рисунок, живопис, скульптура". Загальний курс академічного рисунку / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова : уклад.: П. В. Мирончик, В. П. Манохін, Н. С. Вінтаєва; – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 222 с.
4. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2020. – 112 с.
5. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис: Методичні рекомендації. – К., 1990.
6. Ендрю Луміс. Рисунок фігури людини. Не шкодуючи сил / Пер. Марини Александрович. – К.: ArtHuss, 2024. – 200 с.
7. Ковальчук Т. М. Методичні вказівки до виконання завдань з натури геометричних тіл / Т. М. Ковальчук. – Макіївка : Донбаська національна академія будівництва та архітектури, 1999.
8. Антонович Є.А., Василюшин Я.В., Шпільчак В.А. Креслення: Навч. посібник /За ред. проф. Є.А.Антоновича. – Львів: Світ, 2006. – 2006. – 512 с.
8. Луміс Е. Як досягти успіху в рисунку / Ендрю Луміс; пер. зангл. М. Александрович. Київ: ArtHuss, 2025. 160 с. Перекладено за виданням: Andrew Loomis. Successful Drawing, 2012.